SPED3001/3003 – Lærevansker og særskilte behov i et individ- og systemperspektiv

Sensorveiledning: Hjemmeeksamen – 22.-24.9.2020

Please, see course descriptions with learning aims from the course websites (same for both courses).
SPED3001: https://www.uio.no/studier/emner/uv/isp/SPED3001/index.html
SPED3003: https://www.uio.no/studier/emner/uv/isp/SPED3003/index.html

The first module, related to this exam, includes areas of *spesifikke lærevansker (lesing/skriving og matematikk)* and *språkvansker.*

1. Oppgaver

Alle oppgavene skal besvares.

Oppgave 1

(1700-2000 ord)

Skrivevansker, eller stavevansker spesifikt, kan oppstå i fravær av lesevansker (dys[orto]grafi) eller kombinert med lesevansker (dysleksi).

a) Definer begge begrepene (dys[ortho]grafi og dysleksi) når det gjelder hvordan stavevansker er en del av dem.
b) Beskriv ferdighetene og de underliggende kognitive ferdighetene som ofte er mangelfulle hos elever med dårlige stavemåter.
c) Hva bør kartlegges i tilfelle mistanke om alvorlige stavevansker?
d) Hva er viktig for at tiltakene skal være vellykket?

Oppgave 2

(1700-2000 ord)

Svar på begge spørsmålene, både a og b. De to delene vektes likt.

Lena og Oliver er elever på 6. trinn. Begge har i de siste årene fått dårlige resultater på matematikkprøver og de viser liten interesse for å delta i matematikkundervisningen. I september, og deretter i mai, screenet matematikklæreren klassens aritmetikkferdigheter ved hjelp av Regnefaktaprøven. I mai svarte elevene i tillegg på et spørreskjema om følelser knyttet til matematikk.

På begge tidspunkt var Lenas resultater mellom den 11.-25. persentilen i addisjon, subtraksjon og multiplikasjon. Ifølge spørreskjemaet føler Lena seg ofte engstelig både i mattetimene og når hun gjør mattelekser.

Olivers resultater var under den 10. persentilen i alle tre oppgaver i Regnefaktaprøven på begge tidspunkt. I følge spørreskjemaet kjeder han seg i mattetimene, men føler seg ikke engstelig.

a) Hvilke begreper vil du bruke for å beskrive matematikkvanskene som Lena og Oliver har? Definer begrepene og beskriv aktuelle årsaker til vanskene. Begrunn dine valg.
b) Om det viser seg at Lena har matematikkangst, hvilke faktorer kan ha ført til dette? Med tanke på matematikkangst, hvordan kan Lenas matematikklæring støttes i skolen? Begrunn dine valg.

Oppgave 3

(1000-1200 ord)

Iben er 3,5 år og går i Hakkebakkeskogen barnehage. Barnehagelæreren er bekymret for Iben sitt språk. Hun går mye for seg selv og leker mest med konstruksjonslek hvor hun ikke trenger å kommunisere med de andre. Når voksne eller de andre barna sier noe til henne virker det som om hun ikke forstår. Iben reagerer ikke alltid på kjente gjenstander. Når hun skal uttrykke seg finner hun ofte ikke ordene og kan da bli frustrert. Enkelte ganger lager hun sine egne ord eller kaller en ting noe annet. For eksempel sier hun baby til dukke. Foreldrene er også bekymret og ønsker hjelp for å forstå hennes vansker. Som spesialpedagog skal du reflektere rundt og begrunne svarene dine:

a) Hvilke vansker kan Iben ha?
b) Hvilke uenigheter finnes om terminologi og diagnostisering på fagfeltet?

2. General criteria for grading

- Oppgaveteksten besvares
- Redegjørelse for sentrale begreper og relevant teori
- Når det gjelder hvordan man best kan tilrettelegge opplæringen må metoder og intervensjoner også være basert på litteratur (eller egne eksempler drøftet opp mot litteratur)
- Hoveddel skal inneholde teoretisk redegjørelse og, når etterspurt, pedagogiske perspektiver
- Drøfting av relevante momenter
- Viser teoretisk kunnskap innenfor emnet i tråd med læringsutbyttebeskrivelsene, forelesningene og pensum
- Logisk oppbygning, balanse og indre sammenheng
- Teksten er skrevet i akademisk stil (altså skrevet i hele setninger med avsnitt og APA referansestandard)
- Answer is within the word limit of each question
- All answers need to get at least grade E, to pass the whole exam.

3. Question specific criteria for grading

Oppgave 1.

A complete answer should include definitions (or more than one) of both dys(ortho)graphia and dyslexia, a definition/explanation of each academic that is impaired in poor spellers and a description of underlying cognitive skills that are often deficient (with an example, whenever feasible).

The academic areas that are impaired in poor spellers include spelling, but can also extend to reading accuracy/fluency and writing skills in general. Besides phonological awareness, it is important that they also mention a variant of letter-sound knowledge, orthographic awareness and morphological awareness, and possibly RAN (in the context of combined reading and spelling difficulties).

If they can say something about how a lack of these skills limits building orthographic and morphological knowledge and strategies, this is a bonus. The same holds for when students can say something about how difficulties and underlying skills may differ between languages of different transparencies.

Concerning assessment it should be clear that both quantitative and qualitative information is needed, mainly to get a good impression of the child's spelling skills, but also to tailor a possible intervention to the child's needs. The test characteristics play an important role in what you measure and the answers you will get.

Depending on the identified problems, intervention could concern basic skills (phonological/orthographic/morphological awareness) training, building strategies to acquire and apply orthographic and morphological knowledge and explicit instruction.

Main literature (other relevant references can also be used)

- Forelesning 4 Spelling difficulties (16.09.2020) (Canvas)
- Hagtvet & Lyster (2003) (Canvas)
- Diamanti et al. (2018) (Canvas)
- Bourassa & Treiman (2001) (Canvas)
- Angelelli et al. (2004) (Canvas)
- Furnes & Samuelsson (2010) (Canvas)

Oppgave 2.

The question focuses on the level of severity of mathematical learning difficulties, factors affecting them, and intervention.

For part a), the student needs to understand how to interpret the percentiles when thinking about the level of severity of mathematical difficulties, as well as, factors that are assumed to underlie these difficulties. In a good answer, a student makes a difference between the definitions of low performance

(lavt presterende i matematikk) (Lena's case) and dyscalculia (spesifikke matematikkvansker or dyskalkuli) (Oliver's case). Mathematical learning difficulties (matematikkvansker) can be considered as an umbrella term for these. Prevalence is given (3–6% or 5–7% for dyscalculia), as well as a reference made for ICD-10/11 and/or DSM-V concerning diagnosis criteria of dyscalculia. The core deficit for dyscalculia is given – impairment in number sense; in those neurocognitive functions that are involved in number sense processing. Brief explanation of what number sense means is expected as well. For low performance, the prevalence is given (around 10-15%), and reasons may stem for example from emotions and lack of motivation, other cognitive skills, or poor teaching. It is considered as a bonus, if the student is able to discuss and argue for the appropriateness and reliability of the assessment conducted here regarding the cases.

In part b), focus is on mathematics anxiety. It is expected that the student briefly defines mathematics anxiety, and then describes and elaborates the relation between the level of mathematics performance and mathematics anxiety. In a good answer, more than one other possible factors are also elaborated, such as (learning) environmental (e.g., peers, family, teacher, culture), cognitive performance (e.g, visuospatial, working memory), or neurobiological. For educational support (interventions), in a good answer, more than one possible method or approach is described and justified, based on the literature. These can include, for example, promoting mathematics performance, creating a positive classroom environment, use of variety of engaging and motivating approaches (e.g., visual representations/concrete materials, games), to reduce working memory load (e.g., using concrete materials, explicit/structured teaching), focus on what kind of feedback is given. If the student integrates also the Response to Intervention approach for providing educational support, this is considered as a bonus.

Main literature (other relevant references can also be used)

- Butterworth, Brian (2019). Dyscalculia: from science to education 2019. Especially chapters: 1, 2, 4, 9, 10.
- Mononen, R., & Lopez-Pedersen, A (2019). Matematikkvansker, i R. Tangen, K-A. Næss, & E. Befring, Spesialpedagogikk.
- Haase, V. G., Guimarães, A. P. L. & Wood, G. (2019). Mathematics and emotions: the case of math anxiety, i P. Räsänen, V. G. Haase, & Fritz, A. International handbook of mathematical learning difficulties : from the laboratory to the classroom.
- Especially lectures and lecture notes (on Canvas):
    - Throndsen, T. (19.8.2020). Lecture 2: Matematikkvansker - Kjennetegn og årsaker Del 1.
    - Throndsen, T. (26.8.2020). Lecture 3: Matematikkvansker - Kjennetegn og årsaker Del 2.
    - Mononen, R. (27.8.2020). Lecture 4: Kartlegging.
    - Mononen, R. (31.8.2020). Lecture 5: Tiltak.

Oppgave 3.

Sentrale elementer som inngår i en god besvarelse:

a) Kandidaten bør skrive noe om hva utviklingsmessige språkforstyrrelser/språkvansker er, hvilke språklige områder barn med denne vansken og hvordan dette kommer til uttrykk hos Iben
Svaret bør begrunnes ut i fra noen av disse områdene:
   - Innhold (semantikk), bruk (pragmatikk) og form (fonologi, grammatikk)
   - språkforståelse og språkproduksjon

b) Kandidaten bør vise en forståelse for diskusjoner vedrørende endring i begrep for å beskrive de språklige utfordringene som Iben har, hva det vil si for kriterier som skal ligge til grunn i utredningen av utviklingsmessige språkforstyrrelser (DLD) og hvordan de skiller seg fra andre definisjoner (f.eks. spesifikke språkvansker (SLI)).
Momenter som bør være nevnt: Vansken er ikke så språklig spesifikk som man tidligere trodde. Hvis barnet ikke har en kjent funksjonsnedsettelser (som f.eks. Down syndrom), så er det *ikke* et kriterium at det skal være en diskrepans mellom nonverbale og verbale evne (slik det er med SLI).

Main literature (other relevant references can also be used)

- Rygvold, A-L., Garmann, N. G., Torkildsen, J. & Næss, K-A. N. (2019). Språkforstyrrelser hos barn. I Befring, E., Næss K.-A., & Tangen, R. (Red.) Spesialpedagogikk.
- Tomblin, J. B (2019). Developmental language disorder. I J. Horst & J. Torkildsen (Red.) International Handbook of Language Acquisition. Oxon: Routledge. Kap. 18
- Hagen, Å. M., Melby-Lervåg, M., & Lervåg, A. Improving language comprehension in preschool children with language difficulties: a cluster randomized trial. *The Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 58(10), 1132-1140.
- Neumann, H. (2018). Språkvansker og terminologi. Norsk tidsskrift for logopedi, 64, s. 9-11.

Fagspesifikke karakterbeskrivelse

Karakter	Generell beskrivelse	Fagspesifikk beskrivelse
A	Fremragende prestasjon som skiller seg klart ut. Kandidaten viser særlig god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.	Kandidaten viser høyt kunnskapsnivå, særdeles god oversikt over emnerelevant litteratur og forståelse for emnets spesialpedagogiske område. Kandidaten viser brede og solide kunnskaper om emnet, samt evne til kritisk reflektert og/eller original anvendelse av disse. Begreper, teorier og empirisk kunnskap anvendes sikkert, og drøftingen bæres opp av analytiske problemstillinger. Framstillingen er klart resonnerende og argumentativ, og det er korrekt bruk av referanser og kildehenvisninger.
B	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten viser en meget god oversikt over emnerelevant litteratur, og demonstrerer god forståelse for og selvstendig anvendelse av kunnskaper inn emnet. Begreper, teorier og empirisk kunnskap anvendes selvstendig i drøfting, og framstillingen er resonnerende og argumentativ, samt korrekt bruk av referanser og kildehenvisninger.
C	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene	Kandidaten viser en ryddig og god oversikt over emnerelevant litteratur, og viser god oversikt over emnets kunnskapsstoff. Relevante begreper, teorier og empirisk kunnskap brukes i drøftingen. Besvarelse viser svakheter når det gjelder presisjon i begrepsbruk og evne til analytisk anvendelse av kunnskapen, spesialpedagogisk resonnement og argumentasjon.
D	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten kan gjøre rede for deles av den emnerelevante litteraturen, men viser ujevne kunnskaper eller lite faglig selvstendighet. Besvarelsen preges av gjengivelse og i liten grad drøfting av teorier, begreper og empirisk kunnskap, samt upresis og til dels feilaktig begrepsbruk.
E	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten viser noe kunnskap om, men svært mangelfull oversikt over emnerelevant litteratur. Prestasjonen er tilstrekkelig og innfrir minimumskravene sett i forhold til emnets læringsmål, men heller ikke mer. Begreper og teorier er til dels feilaktig gjengitt, og det er ingen relevant drøfting av oppgitte problemstillinger.
F	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimums-kravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten har kun svært overflatisk oversikt og den relevante emnelitteraturen og viser store hull i kunnskapen om emnets sentrale temaer. Prestasjonen oppfyller ikke minimumskravene i forhold til emnets læringsmål, verken teoretisk eller empirisk.